
Ústav hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied

MUSICOLOGICA SLOVACA

Ročník 11 (37)

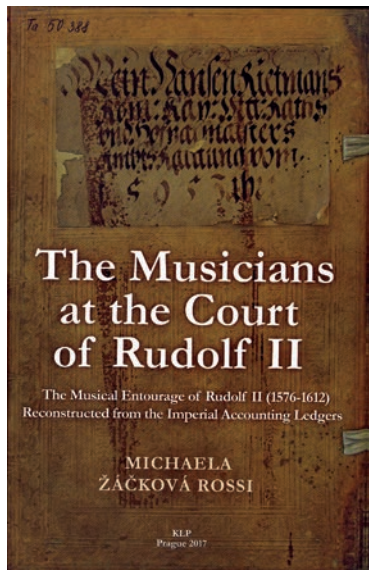
2020

Číslo 2

Bratislava 2020

Michaela Žáčková Rossi: *The Musicians at the Court of Rudolf II. The Musical Entourage of Rudolf II (1576 – 1612). Reconstructed from the Imperial Accounting Ledgers*

Praha : Koniasch Latin Press, 2017, 209 s. ISBN 978-80-87773-03-1.

Kniha Michaely Žáčkové Rossi, české hudební historičky, se zabývá hudebníky na dvoře císaře Rudolfa II. a doposud nebyla slovenské odborné veřejnosti představena, proto lze zprávu o její existenci i s tříletým odstupem považovat za stále aktuální. Nejedná se však o obvyklou hudebně-historickou monografii, která by čtenáře seznámila s hudebním provozem v rudolfínské době. Základem práce jsou totiž především rozsáhlé tabulky, v nichž autorka prezentuje okolo tří set jmen císařských hudebníků, délku jejich působení u dvora, pravidelné, ale i mimořádné odměny a další množství informací, které nashromáždila během několikaletého studia dvorských platebních knih (Hofzahlamtsbücher) v Rakouském státním archivu ve Vídni (Österreichisches Staatsarchiv, oddělení Hofkammerarchiv). Tuto publikaci je tak možné považovat především za cenný prosopografický materiál zásadní pro další výzkum hudby na rudolfínském dvoře.

Při studiu dějin hudby jedné lokality, po-
tažmo jednoho hudebního ansámblu, se na začátku výzkumu potýkají badatelé s nelehkým úkolem. A sice zmapovat celou pramennou základnu týkající se dané problematiky a posléze systematicky všechny prameny excerpovat a patřičně vyhodnotit. Za stěžejní pramen lze považovat jednoznačně platební knihy, což dokazuje nejen monografie Michaely Žáčkové Rossi, ale také dosavadní výzkum hudební kultury v jiných střeoevropských městech. Samozřejmě záleží na praxi daného města nebo dané instituce a jednotlivých písařů, tzn. rozhodující je, co vše a jak moc podrobně se do platebních knih zapisovalo. Při troše štěstí pak platební knihy poskytují informace o pravidelném platu hudebníků často i s uvedením jejich jmen, o nákupu hudebnin a dalších výdajích, díky kterým si lze představit aspoň částečně, jak vypadal hudební provoz v dané lokalitě.

Stejně tak dvorské platební knihy (Hofzahlamtsbücher), které se staly předmětem bádání Michaely Žáčkové Rossi, představují velmi cenný pramen nejen pro zkoumání hudebního provozu u rudolfínského dvora, ale i pro další badatele, kteří se zabývají raně novověkou kulturou. Jak již název monografie napovídá, autorka zmapovala působení hudebníků za dobu vlády Rudolfa II., tedy časový úsek mezi roky 1576 – 1612. Dvorské platební knihy se z této doby dochovaly až na drobné výjimky kontinuálně, což dodává výzkumu na ojedinělosti.

Monografie je přehledně rozdělena do dvou částí: z úvodní části členěné do tří dílčích kapitol, které se věnují především popisu dosavadního stavu bádání, pramenné základně a metodologickým otázkám a samotné struktuře tabulek, a z druhé části, kterou tvoří již konkrétní materiál, resp. data získaná o jednotlivých hudebnících.

Úvodní část tvoří tři kapitoly s větším množstvím podkapitol; první kapitolu lze chápat jako úvod do problematiky celého vý-

zkumu. Autorka v prvnej podkapitole shrnuje seznam zahraničných i českých štúdií, ktoré sa rudolfínskej kultúre venujú; mimo tituly uvedené v texte stojí jistě za zmienku z českého prostredia mezinárodné združenie muzikológov s názvom *Musica Rudolphina* v čele s Petrem Daňkem, ktoré sa již řadu let svým výzkumem snaží doplnit povědomí o hudbě v době vlády Rudolfa II. V další podkapitole jsou popsány všechny relevantní prameny pro výzkum, nachází se zde seznam všech dvorských platebních knih s bližším popisem, a to i těch ztracených. Pro badatele je velmi cenná kapitola popisující vlastní obsah dvorských platebních knih, tedy jaké relevantní informace může badatel v tomto typu pramene nalézt. Kromě hlavního platu jednotlivých hudebníků se zde nachází mnoho informací také o mimořádných odměnách.

Druhá kapitola je věnována metodologickým postupům, které byly během výzkumu použity, a to popis postupu od úvodní digitalizace pramenů až po samotné vkládání dat do speciálního programu a konečné selektování dat do tabulek. V třetí kapitole autorka popisuje strukturu knihy, tedy představuje obsah jednotlivých tabulárních soupisů. Ještě před samotnou druhou částí monografie se zde nachází použité zkratky a symboly, stejně jako soupis použitých termínů. Seznam vybrané literatury zde také nechybí. Ocenit lze i obrazovou přílohu, která při obrovském množství dat a informací může čtenářům ukázat pohled na úplný začátek celého výzkumu. Vyobrazeny jsou zde totiž vybrané dvorské účetní knihy, resp. jejich přední a zadní

desky a některá konkrétní folia s informacemi o hudebnících.

Dalších dvě stě stran – tedy stěžejní část monografie – tvoří již konkrétní data seřazená do tabelárních soupisů. Nacházíme zde abecední seznam rudolfínských hudebníků se všemi podrobnými informacemi o jejich působení, funkci, finanční odměně atd. Druhý, rovněž abecedně řazený soupis hudebníků popisuje podrobněji finanční odměnu u každého z nich v jednotlivých letech, tzn. uveden je vždy rok účetní knihy, folio, funkce a výše měsíční odměny s časovými údaji o období vyplácení. Na konci se nachází ještě dva jmenné soupisy, konkrétně soupis trumpetistů a jejich učňů (*Lehrmeister – Lehrjungen*) v jednotlivých letech a soupis zpěváků (*Singerknaben*). V závěru monografie se nachází také index, který výrazně usnadňuje hledání již konkrétních jmen.

Monografii Michaely Žáčkové Rossi lze považovat za velmi cenný výchozí materiál ke studiu hudební kultury v rudolfínské éře, stejně tak ji lze chápat jako určitý vzor a jednu z dalších možností, jak komplexně zpracovat dějiny jednoho města či jednoho ansámblu. Autorka totiž nabídla velmi zajímavý a přehledný způsob, jak prezentovat rozsáhlá data, jež dvorské (ale i jakékoliv jiné) platební knihy obsahují. Celá publikace je navíc psána anglickým jazykem, což z ní činí dostupný materiál pro širokou badatelskou veřejnosť. A zájem dalších badatelů si hudební kultura na dvoře Rudolfa II. bezesporu zaslouží.

Hana Studeničová

Inessa Bazayev – Christopher Segall (eds.): Analytical Approaches to 20th-Century Russian Music. Tonality, Modernity, Serialism

New York : Routledge, 2021, 270 s. ISBN 978-0-367-43032-0.

Analytické zachytenie hudby 20. storočia a súčasnosti naráža z nášho pohľadu najmä na problém multizánrovosti a širokej mnohoštyľovosti, ktorou sa vyznačuje paleta predmet-

nej hudby. Navyše, hudba minulého storočia je aj v odbornom, muzikologickom prostredí stále (vedome či nevedome) vnímaná ako hudba nová, z čoho často vyplýva jej nepo-